

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

В. Л. Шаран
ініціали та прізвище

9 червня 20 18 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІНГВОПЕРСОНОЛОГІЯ

Назва

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Шифр Назва

Спеціальність 035 Філологія
Шифр Назва

Спеціалізація: Германські мови

Статус дисципліни вибіркова
Нормативна (вибіркова)

Навчально-науковий інститут іноземних мов

Кафедра германських мов і перекладознавства

Дані про вивчення дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни	Кількість годин					Самостійна робота	Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття							Залік	Екзамен
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна	I	II	3/90	32	16	4		16	58		+	
Заочна	I	II	3/90	8	4			4	82		+	

Робоча програма складена на основі освітньої програми та навчального плану підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Розробник:

О. А. Радченко кандидат філологічних наук, доцент
Підпис Ініціали та прізвище викладача (викладачів), науковий ступінь та вчене звання

Схвалено на засіданні кафедри германських мов і перекладознавства
Назва кафедри

Протокол № 5 від 23 червня 20 18 р.

Завідувач кафедри германських мов і перекладознавства
Назва кафедри

М. І. Зимомря
Підпис

Ініціали та прізвище

Схвалено на засіданні науково-методичної ради навчально-наукового інституту іноземних мов
Протокол № 5 від 29 травня 20 18 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету
Протокол № 6 від 19 червня 20 18 р.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни полягає у засвоєнні аспірантами знань, умінь і навичок, які входять до предмету дослідження лінгвоперсонології як мовознавчої науки, що відзначається актуальністю, відповідає суспільним і соціальним запитам та зорієнтоване на співвідношення особистості і корпоративної групи, комунікативної спільноти, уможливорює не лише констатацію наявних закономірностей реалізації мовної особистості, а й створення технологій захисту та самозахисту останньої від різноманітних інформаційних впливів, мовної та комунікативної агресії та ін.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні теоретичні поняття лінгвоперсонології у діяхронічному і синхронічному вимірах.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- 1) ознайомлення з основними теоретичними поняттями лінгвоперсонології як мовознавчої науки;
- 2) формування уявлення про мовну особистість у всіх її дискурсивних практиках;
- 3) ознайомлення з палітрою факторів, що мають посутній вплив на формування мовної особистості і відтак визначають її індивідуальність;
- 4) вивчення широкого спектру класифікацій лінгвоперсон за рівнями, типами, функціями тощо;
- 5) засвоєння методологічних основ дослідження мовної особистості з проекцією на їх практичне застосування.

Заплановані результати навчання:

- уміння оперувати основними поняттями курсу "Лінгвоперсонологія" та її методологічним інструментарієм;
- оволодіння знаннями про лінгвоперсонологію як наукову дисципліну у діяхронічному та синхронічному зрізах;
- уміння декодування мовної особистості у її основних концептуальних вимірах – одноперсонологійному та поліперсонологійному;
- орієнтування у широкій палітрі факторів, що мають посутній вплив на формування мовної особистості і відтак визначають її індивідуальність;
- орієнтування у різних сучасних класифікаціях лінгвоперсон: за рівнями (вербально-семантичний, когнітивний, прагматичний), за типами (частиномовний, частотний, ступінь прояву творчості) та ін.;
- уміння встановлювати первинні, вторинні та суміжні джерела мовної особистості;
- уміння здійснювати ґрунтовний аналіз мовної особистості у своїй лінгвістичній практиці.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки фахівців

Вибіркова навчальна дисципліна "Лінгвоперсонологія" є складовою циклу професійної підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Вона логічно доповнює та розширює тематику навчальних курсів з мовознавчих дисциплін (вступ до мовознавства, загальне мовознавство, стилістика й інтерпретація тексту, теоретична граматики, лексикологія, фразеологія тощо), які вивчалися на попередніх рівнях вищої освіти.

Зміст дисципліни

Історія формування лінгвоперсонології як наукової дисципліни.

Основні теоретичні поняття лінгвоперсонології.

Фактори, що визначають індивідуальність мовної особистості.

Рівні класифікації мовних особистостей.

Типи мовних особистостей.

Джерела вивчення мовної особистості.

Методологічні основи дослідження мовної особистості.

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Кількість годин							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
	Лекції	Лабораторні заняття	Семінарські заняття	СРС	Лекції	Лабораторні заняття	Семінарські заняття	СРС
Тема 1. Історія формування лінгвоперсонології як наукової дисципліни	2	—	2	8	—	—	—	10
Тема 2. Основні теоретичні поняття лінгвоперсонології	4	—	2	8	2	—	2	12
Тема 3. Фактори, що визначають індивідуальність мовної особистості	2	—	2	8		—		12
Тема 4. Рівні класифікації мовних особистостей	2	—	2	8		—		12
Тема 5. Типологія мовних особистостей	2	—	2	8		—		12
Тема 6. Джерела вивчення мовної особистості	2	—	2	8	2	—	2	12
Тема 7. Методологічні основи дослідження мовної особистості	2	—	4	10		—		12
Разом за 2 семестр	16	—	16	58	4	—	4	82

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст лекційного курсу для аспірантів денної форми навчання

№ з/п	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1.	Історія формування лінгвоперсонології як наукової дисципліни 1. Передісторія лінгвоперсонології. 2. Зародження лінгвоперсонології. 3. Оформлення лінгвоперсонології як самостійної дисципліни. [2, с. 7-34; 3; 7; 8; 20]	2
2.	Основні теоретичні поняття лінгвоперсонології 1. Поняття "мовна особистість". 2. Розмежування понять "ідіолект" та "ідіостиль". 3. Структура мовної особистості і її моделі. 4. Формування термінологічної системи. [1; 2, с. 36-54; 4; 5; 7; 13; 29-35]	4
3.	Фактори, що визначають індивідуальність мовної особистості 1. Типологія факторів. 2. Віковий, психологічний та гендерний фактори. 3. Фактор території. 4. Фактори освіти і професії. 5. Фактори впливу мовних колективів. [2, с. 56-70; 4; 9; 14-17; 19; 24; 25]	2
4.	Рівні класифікації мовних особистостей 1. Вербально-семантичний рівень. 2. Когнітивний рівень. 3. Прагматичний рівень. [1; 3; 14-17; 19; 24; 25; 29-35]	2
5.	Типологія мовних особистостей 1. Типологія за частиномовною приналежністю. 2. Типологія за частотністю. 3. Типологія за ступенем прояву творчості. [1; 4; 14-17; 21; 24; 25; 29-35]	2
6.	Джерела вивчення мовної особистості 1. Первинні джерела. 2. Вторинні джерела. 3. Джерела проміжного типу. [2, с. 96-107; 6; 10; 11; 14-17]	2

7.	Методологічні основи дослідження мовної особистості 1. Методологічні труднощі вивчення індивідуальної мови. 2. Вибір об'єкта дослідження. 3. Методи збору та первинного аналізу матеріалу. [2, с. 109-134; 14-17; 19; 25]	2
Разом за 2 семестр		16

Зміст лекційного курсу для аспірантів заочної форми навчання

№ з/п	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1.	Основні теоретичні поняття лінгвоперсонології. Типологія мовних особистостей 1. Розмежування понять "ідіолект" та "ідіостиль". 2. Поняття "мовна особистість". Структура мовної особистості і її моделі. 3. Фактори, що визначають індивідуальність мовної особистості. 4. Рівні класифікації мовних особистостей: вербально-семантичний, когнітивний та прагматичний. 5. Типологія мовних особистостей за частиномовною приналежністю, частотністю і ступенем прояву творчості. [1; 2, с. 36-70; 4; 5; 7; 9; 14-17; 19; 24; 25; 29-35]	2
2.	Методологічні основи дослідження мовної особистості 1. Методологічні труднощі вивчення індивідуальної мови. 2. Джерела вивчення мовної особистості. 3. Вибір об'єкта дослідження. 4. Методи збору та первинного аналізу матеріалу. [2, с. 96-134; 6; 10; 11; 14-17; 19; 25]	2
Разом за 2 семестр		4

Перелік семінарських занять для аспірантів денної форми навчання

№ з/п	Тема семінарського заняття	Кількість годин
1.	Історія формування лінгвоперсонології як наукової дисципліни [2, с. 7-34; 3; 7; 8; 20]	2
2.	Основні теоретичні поняття лінгвоперсонології [1; 2, с. 36-54; 4; 5; 7; 13; 29-35]	2
3.	Фактори, що визначають індивідуальність мовної особистості [2, с. 56-70; 4; 9; 14-17; 19; 24; 25]	2
4.	Рівні класифікації мовних особистостей [1; 3; 14-17; 19; 24; 25; 29-35]	2

5.	Типологія мовних особистостей [1; 4; 14-17; 21; 24; 25; 29-35]	2
6.	Джерела вивчення мовної особистості [2, с. 96-107; 6; 10; 11; 14-17]	2
7.	Методологічні основи дослідження мовної особистості [2, с. 109-134; 14-17; 19; 25]	2
8.	Підсумкова контрольна робота	2
Разом за 2 семестр		16

Перелік семінарських занять для аспірантів заочної форми навчання

№ з/п	Тема семінарського заняття	Кількість годин
1.	Основні теоретичні поняття лінгвоперсонології. Типологія мовних особистостей [1; 2, с. 36-70; 4; 5; 7; 9; 14-17; 19; 24; 25; 29-35]	2
2.	Методологічні основи дослідження мовної особистості [2, с. 96-134; 6; 10; 11; 14-17; 19; 25]	1
3.	Підсумкова контрольна робота	1
Разом за 2 семестр		4

Зміст самостійної (індивідуальної) роботи

Номер тижня	Зміст самостійної (індивідуальної) роботи	Кількість годин (денна / заочна)
1	Опрацювання лекційного матеріалу з теми "Історія формування лінгвоперсонології як наукової дисципліни".	3 / 5
2	Опрацювання літератури з проблеми становлення лінгвоперсонології як самостійної дисципліни. Підготовка до семінарського заняття.	4 / 6
3	Опрацювання лекційного матеріалу. Вивчення фахової літератури про основні теоретичні поняття лінгвоперсонології. Написання рефератів.	4 / 5
4	Підготовка інформації про розмежування понять "мовна особистість", "ідіолект", "ідіостиль" та ін. Підготовка до семінарського заняття.	4 / 6
5	Опрацювання лекційного матеріалу й фахової літератури до теми "Фактори, що визначають індивідуальність мовної особистості". Підбір фактичного матеріалу.	4 / 5
6	Вивчення фахової літератури про типологію зовнішніх та внутрішніх факторів, що впливають на становлення мовної особистості. Підготовка до семінарського заняття.	4 / 6

7	Опрацювання лекційного матеріалу й фахової літератури до теми "Рівні класифікації мовних особистостей".	4 / 5
8	Вивчення літератури щодо проблеми поліморфізму сучасних класифікацій мовних особистостей. Підготовка до семінарського заняття.	4 / 6
9	Опрацювання лекційного матеріалу. Вивчення фахової літератури до теми "Типологія мовних особистостей".	4 / 5
10	Підготовка матеріалів для проведення дискусії щодо типологізації лінгвоперсон за частиномовною приналежністю, частотністю та ступенем прояву творчості. Підготовка до семінарського заняття.	4 / 6
11	Опрацювання лекційного матеріалу. Вивчення фахової літератури до теми "Джерела вивчення мовної особистості".	3 / 5
12	Підбір фактичного матеріалу для ілюстрації різних видів джерел вивчення мовної особистості: первинних, вторинних, проміжного типу. Підготовка до семінарського заняття.	4 / 6
13	Опрацювання лекційного матеріалу щодо методологічних основ дослідження мовної особистості. Підготовка рефератів.	4 / 5
14	Підготовка диспуту про методологічні труднощі вивчення індивідуальної мови. Збір матеріалу для проведення мовознавчого аналізу лінгвоперсони. Підготовка до семінарського заняття.	4 / 6
15-16	Повторення вивченого матеріалу. Підготовка до підсумкової контрольної роботи.	4 / 5
Разом за 2 семестр		58 / 82

4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання для самостійної роботи аспірантів не передбачені.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Досягнення поставлених цілей і завдань передбачає застосування комплексу методів навчання, що різняться за джерелом інформації (словесні пояснення, розповідь, бесіда, дискусія та ін.; наочні – спостереження, ілюстрація, демонстрація та ін.), логікою передачі і сприймання інформації (індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні) та ступенем самостійності мислення (репродуктивні, пошукові, дослідницькі). Водночас з метою оновлення традиційного педагогічного процесу передбачено впровадження й інноваційних, інтерактивних методів навчання (ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань тощо).

6. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Засвоєння навчального матеріалу з дисципліни перевіряється усним індивідуальним опитуванням, письмовими завданнями, підсумковою контрольною роботою.

7. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Форма контролю – залік.

Упродовж семестру аспірант може набрати 100 балів, які включають бали за поточну успішність та підсумкову контрольну роботу.

При семестровому контролі у формі заліку підсумкова оцінка з дисципліни виставляється на останньому семінарському занятті за результатами поточного контролю з усіх видів навчальної роботи.

Залік за талоном №2 і перед комісією проводиться в усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

Розподіл балів між видами навчальної роботи

Поточний контроль		Сума
Поточна успішність	70	100
Підсумкова контрольна робота	30	

Бали за поточну успішність вираховуються шляхом виведення середнього арифметичного (формула $x = A/n$, де A – сума усіх поточних оцінок, включаючи оцінки "2", а n – їх кількість (не менше чотирьох)) та множення його на коефіцієнт 14.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Вопросы лингвоперсонологии. – Барнаул: Изд-во Алт. гос. ун-та, 2007. – 223 с.
2. Иванцова Е.В. Лингвоперсонология: Основы теории языковой личности: Учебн. пособие / Е.В. Иванцова. – Томск : Изд-во Томского ун-та, 2010. – 160 с.
3. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: Підручник / М.П. Кочерган. – [2-ге вид., випр. і доп.]. – К.: Видавничий центр «Академія», 2006. – 464 с.
4. Лингвоперсонология: типы языковых личностей и личностно-ориентированное обучение / [под ред. Н.Д. Голева, Н.В. Сайковой, Э.П. Хомич. – Барнаул – Кемерово, 2006. – 435 с.
5. Лютикова В.Д. Языковая личность и идиолект / В.Д. Лютикова. – Тюмень: Изд-во Тюменского гос. ун-та, 1999. – 188 с.
6. Морозова О.Е. Мир человека и его речь / О.Е. Морозова. – Архангельск: Поморский ун-т, 2005. – 256 с.

7. Нерознак В.П. Лингвистическая персонология: к определению статуса дисциплины / В.П. Нерознак // Язык. Поэтика. Перевод. – М., 1996. – С. 112–116.
8. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник / О.О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2008. – 712 с.

Допоміжна:

9. Бацевич Ф. С. Основы коммуникативной лингвистики: Підручник / Ф.С. Бацевич. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 344 с.
10. Виноградов В.В. О художественной прозе / В.В. Виноградов // Виноградов В.В. Избранные труды: О языке художественной прозы. – М.: Наука, 1980. – С. 53–175.
11. Вопросы стилистики. – Вып. 26: Язык и человек. – Саратов, 1996. – 104 с.
12. Ворожбитова А. А. Теория текста: антропоцентрическое направление: Учеб. пособие / А.А. Ворожбитова. – [2-е изд., испр. и доп.]. – М.: Высш. шк., 2005. – 367 с.
13. Дружинина В.В. Лингвориторическая парадигма идиостиля как выражение менталитета языковой личности ученого (А.Ф. Лосев) / В.В. Дружинина, А.А. Ворожбитова. – Сочи: РИО СГУ ТИКД, 2005. – 152 с.
14. Иванова Е.Н. Языковая личность в условиях формирования норм русского литературного языка (первая половина XVIII века): На материале писем и распоряжений А. Н. Демидова: Автореф. дис. ... канд. филол. наук / Е.Н. Иванова. – Екатеринбург, 2008. – 18 с.
15. Иванцова Е.В. Феномен диалектной языковой личности / Е.В. Иванцова. – Томск: Изд-во Томского ун-та, 2002. – 312 с.
16. Казакова О.А. Диалектная языковая личность в жанровом аспекте / О.А. Казакова. – Томск: Изд-во Томского политехн. ун-та, 2007. – 200 с.
17. Кочеткова Т.В. Языковая личность в лекционном тексте / Т.В. Кочеткова. – Саратов: Изд-во Саратовского ун-та, 1998. – 216 с.
18. Куприна С.В. Устная и письменная монологическая речь одного лица: Автореф. дис. ... канд. филол. наук / С.В. Куприна. – Саратов, 1998. – 19 с.
19. Парсамова В.Я. Языковая личность ученого в эпистолярных текстах (на материале писем Ю.М. Лотмана): Автореф. дис. ... канд. филол. наук / В.Я. Парсамова. – Саратов, 2004. – 23 с.
20. Семенюк О.А. Основы теорії мовної комунікації: навч. посіб. / О.А. Семенюк, В.Ю. Паращук. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 240 с.
21. Семчинський С. В. Загальне мовознавство / С.В. Семчинський. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К.: АТ «ОКО», 1996. – 416 с.
22. Сепир Э. Речь как черта личности / Э. Сепир // Сепир Э. Избранные труды по языкознанию и культурологии / [пер. с англ.]. – М.: Прогресс: Универс, 1993. – С. 285–297.
23. Соколовская Т.Б. Языковая личность политического лидера (на материале газет новейшего времени): Автореф. дис. ... канд. филол. наук / Т.Б. Соколовская. – СПб., 2002. – 20 с.

24. Суран Т.И. Языковая личность автора и персонажа художественной прозы (на материале прозы М. А. Булгакова): Автореф. дис. ... канд. филол. наук / Т.И. Сурган. – Одесса, 1994. – 17 с.
25. Тимофеев В.П. Личность и языковая среда: Учеб. пособие / В.П. Тимофеев. – Шадринск, 1971. – 122 с.
26. Федорченко И.А. Метафорическая и метатекстовая константы языковой личности В.В. Виноградова: Автореф. дис. ... канд. филол. наук / И.А. Федорченко. – Новосибирск, 2002. – 23 с.
27. Шевченко О.Н. Языковая личность переводчика (на материале дискурса Б.В. Заходера): Автореф. дис. ... канд. филол. наук / О.Н. Шевченко. – Волгоград, 2005. – 22 с.
28. Язык и личность. – М.: Наука, 1989. – 212 с.

9. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

29. <http://jpvs.donnu.edu.ua/article/view/3654/3687>
30. <http://mova.ippo.kubg.edu.ua/movna-osobystist>
31. http://philology.knu.ua/files/library/movni_i_konceptualni/48/27.pdf
32. <http://research.sfu-kras.ru/publications/publication/212233717-892020621>
33. http://www.philology.kiev.ua/library/zagal/Studia_Linguistica_1/025_033.pdf
34. <https://pressto.amu.edu.pl/index.php/sup/article/viewFile/5796/5866>
35. <https://uk.wikipedia.org/wiki>